

SL(6)524 - Rheoliadau Trwyddedau Triniaeth Arbennig (Cymru) 2024

Cefndir a diben

Mae Rhan 4 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 ("y Ddeddf") yn darparu bod rhaid i unigolion penodol sy'n rhoi triniaethau arbennig (fel y'u rhestrir yn adran 57 o'r Ddeddf) yng Nghymru gael eu trwyddedu gan awdurdod lleol. Mae'r triniaethau arbennig hynny fel a ganlyn:

- aciwbigo,
- tyllu'r corff,
- electrolysis,
- tatwio.

Mae Rhan 2 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ceisiadau am drwyddedau triniaeth arbennig gan gynnwys y meini prawf y mae rhaid eu bodloni er mwyn i gais am drwydded triniaeth arbennig gael ei ganiatáu. Mae Rhan 2 hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys ffurflen gais, a nodir yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau.

Mae Rhan 3 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys trwydded triniaeth arbennig (fel y'i nodir yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau hyn).

Mae Rhan 4 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch yr amodau trwyddedu mandadol sy'n gymwys i drwydded triniaeth arbennig (fel y'u nodir yn Atodlenni 3 i 7 i'r Rheoliadau).

Mae Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ffioedd mewn perthynas â thrwyddedau triniaeth arbennig.

Y weithdrefn

Cadarnhaol.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai bod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodwyd yr 16 pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Yn fersiwn Saesneg y Rheoliadau, mae'r pennawd 'Part 1' a'i deitl ar goll. Mae fersiwn Gymraeg y Rheoliadau yn cynnwys "*Rhan 1 Cyffredinol*".

2. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae'n ymddangos bod geiriau ar goll o reoliad 4(1):

Mae'r meini prawf trwyddedu y mae rhaid i unigolyn ("ceisydd") am drwydded triniaeth arbennig eu bodloni er mwyn caniatáu'r cais wedi eu nodi ym mharagraffau (2) i (4).

Mae adran 62(1) o'r Ddeddf yn nodi "*Rhaid i reoliadau nodi meini prawf y mae rhaid eu bodloni **ar gais** gan unigolyn ("ceisydd") am drwydded triniaeth arbennig...*" (pwyslais wedi'i ychwanegu).

3. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae rheoliad 6(1) yn nodi bod rhaid i drwydded triniaeth arbennig fod mewn dwy ran, fel y nodir yn Atodlen 2. Fodd bynnag, ymddengys eu bod wedi'u gosod mewn atodlenni ar wahân, a chyfeirir at y ddwy fel "*Atodlen 2*". Mae'r Atodlen 2 gyntaf yn nodi ffurf a chynnwys rhan 1 o drwydded triniaeth arbennig, ac mae'r ail Atodlen 2 yn nodi ffurf a chynnwys rhan 2 o drwydded triniaeth arbennig. Gofynnwn i Lywodraeth Cymru gadarnhau a yw ffurf a chynnwys y drwydded triniaeth arbennig wedi'u nodi mewn un atodlen neu ddwy atodlen ar wahân.

4. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae rheoliad 6(6) yn diffinio "*mangre neu gerbyd a gymeradwywyd*" at ddiben Atodlen 2. Fodd bynnag, yr ymadrodd a ddefnyddir yn yr ail Atodlen 2, yw "*mangreoedd **a/neu** gerbydau a gymeradwywyd*" (pwyslais wedi'i ychwanegu).

5. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae rheoliad 7(3) yn diffinio "*yr amodau triniaeth arbennig cymwys*" drwy gyfeirio at dabl ym mharagraff (4). Ymddengys fod y tabl ym mharagraff (3) gan nad oes paragraff (4) yn rheoliad 7. O ganlyniad, mae'r nodiadau cwr tudalen yn Atodlenni 4 i 7 yn anghywir.

6. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Rydym yn cwestiynu a ddylai'r cyfeiriad yn rheoliad 9(2) fod at adran 76(3) o'r Ddeddf, yn hytrach nag adran 76(4) o'r Ddeddf. Mae Adran 76(3) yn cyfeirio at yr awdurdod lleol yn

dyfarnu swm y ffi cydymffurfio a godir, gan roi sylw i'r costau y mae'r awdurdod yn mynd iddynt neu y disgwylir i'r awdurdod fynd iddynt.

7. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, sy'n nodi ffurf y cais am drwydded triniaeth arbennig, mae cwestiwn 1.2 yn gofyn pryd y mae'r ceisydd am i'r drwydded triniaeth arbennig ddechrau, gyda 'cyn gynted â phosibl' yn opsiwn. Mae rheoliad 3(3) yn nodi, yn achos trwydded dros dro, fod rhaid gwneud cais o leiaf 28 o ddiwrnodau gwaith cyn y dyddiad dechrau arfaethedig ar gyfer y drwydded dros dro, y gallai fod wedi bod yn ddefnyddiol cynnwys yr wybodaeth hon ar y ffurflen gais neu mewn nodyn cyfarwyddyd.

8. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae cwestiwn 5.1 yn gofyn os cyflwynwyd hysbysiad i geisydd o dan adran 61(1) o'r Ddeddf ac mae'n cyfeirio at "*special procedure licence*," yn Saesneg. Mae fersiwn Gymraeg y ffurflen yn darllen "*trwydded gweithred arbennig*". Fodd bynnag, y cyfieithiad a ddefnyddir yn y Rheoliadau ac yn y Ddeddf yw "*trwydded triniaeth arbennig*" (pwyslais wedi'i ychwanegu).

9. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 1 yn nodi:

(b) os yw'r ceisydd yn credu bod y driniaeth arbennig yn debygol o gael ei chyflawni gan y ceisydd yn ardaloedd awdurdodau lleol gwahanol, mae cais i'w wneud i un o'r awdurdodau lleol hynny.

Nid yw'n glir a yw'n ofynnol i'r ceisydd nodi enwau'r holl awdurdodau y mae'n disgwyl rhoi'r driniaeth arbennig yn eu hardaloedd ar y ffurflen gais.

10. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 5 yn cynghori ceiswyr i droi at y canllawiau anstatudol os nad ydynt yn siŵr ar ba "sail" y maent yn rhoi triniaethau arbennig. Gofynnwn i Lywodraeth Cymru gadarnhau at ba ganllawiau y mae'n cyfeirio. Byddai'n fwy o gymorth i geiswyr pe bai'r canllawiau'n cael eu henwi.

11. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae'n ofynnol i geiswyr ddatgelu euogfarnau heb eu disbyddu am "droseddau perthnasol" mewn cais am drwydded triniaeth arbennig. Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 8 "*Euogfarnau am droseddau perthnasol*" yn datgan bod yr hyn a ystyrir yn

drosedd berthnasol wedi'i nodi yn adran 66 o'r Ddeddf. O ystyried pwysigrwydd yr wybodaeth hon, byddai nodi'r troseddau perthnasol yn y nodiadau cyfarwyddyd yn fwy o gymorth i geisydd sydd wrthi'n llenwi'r ffurflen gais.

12. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Yn yr ail Atodlen 2, ar Ran 2 o'r drwydded triniaeth arbennig, mae'r Saesneg yn darllen "Approved premises and/or vehicle" tra bod y fersiwn Gymraeg yn cyfeirio at "gerbydau" yn y lluosog. Dyma sydd yn fersiynau Cymraeg a Saesneg y Rheoliadau.

13. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae paragraff 2(4) o Atodlen 3 i'r Rheoliadau yn nodi:

Mewn achos pan fo'r drwydded triniaeth arbennig wedi mynd ar goll, wedi cael ei dwyn neu wedi cael ei difrodi, rhaid i ddeiliad y drwydded wneud cais, o fewn cyfnod rhesymol, i gael un newydd yn ei lle oddi wrth yr awdurdod lleol sy'n dyroddi.

Byddai pennu cyfnod penodol o amser ar gyfer cael un newydd yn ei le, neu roi arweiniad ar yr hyn a ystyrir yn gyfnod rhesymol, yn rhoi mwy o eglurder i ddeiliad y drwydded.

14. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae paragraff 4 o Atodlen 3 i'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i ddeiliad y drwydded gadw a chynnal cofrestr o ddigwyddiadau sy'n gysylltiedig â rhoi triniaethau arbennig gan ddeiliad y drwydded. Rhaid i ddeiliad y drwydded gofrestru digwyddiadau o'r fath hefyd. A yw Llywodraeth Cymru yn ystyried bod drafftio'r amod mandadol hwn yn ddigon clir, ac a fyddai deiliad y drwydded yn gallu nodi beth fyddai'n gyfystyr â 'digwyddiad' ac yn gwybod sut i gofrestru digwyddiad o'r fath?

15. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Ym mharagraff 6(2) o Atodlen 3 i'r Rheoliadau, yn y cyfieithiad Cymraeg o'r geiriau "contamination from blood or bodily fluids are likely", mae'r gair "corfforol" ar goll ar ôl y gair "hylifau": "halogiad gan waed neu hylifau yn debygol."

16. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae Atodlenni 3 i 7 i'r Rheoliadau yn nodi'r amodau trwyddedu mandadol sydd i fod yn gymwys i drwyddedau triniaeth arbennig at ddibenion adran 63 o'r Ddeddf. Rhaid i'r amodau trwyddedu mandadol hyn fod "ar gael yn rhwydd ar gais" gan gleient.

Nodwn fod diffiniadau wedi'u cynnwys yn yr Atodlenni, ond nid yw llawer o'r diffiniadau hyn yn cynorthwyo'r darllenydd i ddeall yr amodau trwyddedu mandadol, gan eu bod yn cyfeirio

at adrannau o'r Ddeddf yn unig. Mae cynnwys y diffiniadau ar ddiwedd yr Atodlenni hefyd yn rhwystro eu hygyrchedd.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y tri phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

17. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae Rheoliad 4(2) yn nodi'r meini prawf trwyddedu y mae rhaid eu bodloni gan geisydd ar gyfer trwydded triniaeth arbennig er mwyn i'r cais gael ei ganiatáu. Mae'r meini prawf yn cynnwys darparu tystiolaeth o wiriad cofnod troseddol.

Mae'r ffurflen gais ar gyfer trwydded triniaeth arbennig, fel y nodir yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, yn gofyn yn 2.12 a yw'r ceisydd yn gymwys i gael tystysgrif datgeliad sylfaenol a ddyroddwyd gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, tystysgrif cofnod troseddol dramor, neu'r ddau. Mae hefyd yn ofynnol i'r ceisydd dicio blwch yn cadarnhau hynny: "*Mae tystiolaeth o dystysgrif datgeliad sylfaenol/tystysgrif cofnod troseddol dramor wedi ei hamgáu*".

Mae Nodyn Cyfarwyddyd 8 ar y ffurflen gais yn nodi y bydd tystysgrif datgeliad sylfaenol yn dangos euogfarnau heb eu disbyddu a rhybuddiadau amodol ceisydd.

Teitl Rhan 4 y ffurflen gais yw "*Euogfarnau am droseddau perthnasol*" pan fo'n ofynnol i geisydd ddatgan a oes ganddo euogfarn heb ei disbyddu am drosedd berthnasol a darparu gwybodaeth am unrhyw droseddau perthnasol. Diffinnir trosedd berthnasol yn adran 66(8) o'r Ddeddf fel:

(a) trosedd o dan y Rhan hon neu o dan Ran 5 (rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff);

(b) trosedd (pa un ai o dan gyfraith Cymru a Lloegr neu rywle arall) sydd)—

(i) yn ymwneud â thrais,

(ii) o natur rywiol, neu sy'n ymwneud â deunydd neu ddelweddau rhywiol,

(iii) yn golygu tatwio plentyn o dan 18 oed,

(iv) yn ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gwaith, neu

(v) yn golygu methiant i gydymffurfio â gofyniad mewn cynllun ar gyfer trwyddedu neu fel arall ganiatáu neu reoleiddio cyflawni gweithgaredd sy'n driniaeth arbennig at ddibenion y Ddeddf hon.

O dan adran 66 o'r Ddeddf, pan fo ceisydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, rhaid i awdurdod lleol benderfynu a oes amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd i

roi triniaeth y mae'r cais yn ymwneud â hi i'r graddau y byddai'n amhriodol dyroddi'r drwydded mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno.

Gofynnwn i Lywodraeth Cymru esbonio pam mae'n ystyried ei gwneud yn ofynnol i geiswyr am drwydded triniaeth arbennig gyflwyno gwiriad cofnod troseddol (a fyddai'n dangos euogfarnau heb eu disbyddu a rhybuddiadau amodol ceisydd, gan gynnwys y rheini nad ydynt yn droseddau perthnasol) ac a yw'n ddull cymesur o gadarnhau a oes gan geisydd euogfarnau heb eu disbyddu am droseddau perthnasol. A ystyriwyd unrhyw ddulliau amgen o gadarnhau a oes gan geisydd euogfarnau heb eu disbyddu am droseddau perthnasol?

At hynny, mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi:

4.16 Mae'r Ddeddf yn darparu i bob ceisydd am drwydded triniaeth arbennig ddatgan unrhyw euogfarnau heb eu disbyddu am 'droseddau perthnasol' fel rhan o'r broses ymgeisio ac i gyflwyno tystysgrif ddiweddar gan y Gwasanaeth Datgelu a gwahardd (DBS).

Mae'r datganiad hwn yn awgrymu bod darpariaethau o'r fath wedi'u nodi yn y Ddeddf ei hun. A all Llywodraeth Cymru egluro'r datganiad hwn?

18. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Cafodd Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 y Cydsyniad Brenhinol ar 3 Gorffennaf 2017. Disgwylir i'r Rheoliadau hyn ddod i rym ar 29 Tachwedd 2024. Mae hyn yn golygu y bydd cyfnod o fwy na 7 mlynedd wedi mynd heibio erbyn i'r rheolau newydd ar driniaethau arbennig gael eu gweithredu.

Yn 2017, roedd y Memorandwm Esboniadol a oedd yn cyd-fynd â Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru) yn nodi'r "risgiau iechyd hysbys, a rhai yr adroddir digon amdanynt, sy'n gysylltiedig â" thriniaethau arbennig a'r "cymhlethdodau a allai godi" gyda thriniaethau arbennig.¹

Yn ogystal, cyfeiriodd y Memorandwm Esboniadol i'r Bil at y ffaith bod y ddeddfwriaeth gyfredol yn "annigonol i amddiffyn y cyhoedd yn ddigonol".² Roedd y Memorandwm Esboniadol hefyd yn nodi'r costau y mae'r GIG yn eu hysgwyddo o dan y drefn bresennol: "Mantais bennaf y system drwyddedu yw arbed arian i'r GIG, o ran costau triniaethau, a gwella iechyd yr unigolyn."³

Yn ogystal, mae'r Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau hyn yn dweud bod y broses o orfodi'r rheolau presennol wedi bod yn anghyson. Mae'n nodi nad yw is-ddeddfau enghreifftiol Llywodraeth Cymru, a gafodd eu llunio gyda'r bwriad o fynd i'r afael ag anghysondebau hanesyddol yn y maes hwn, wedi cael eu mabwysiadu gan nifer o awdurdodau lleol yng Nghymru. Mae'n ychwanegu nad yw awdurdodau lleol yn debygol o'u

¹Gweler paragraffau 116 a 117 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

²Gweler paragraff 616 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

³Gweler paragraff 614 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

mabwysiadu, "gan eu bod wedi bod yn aros, ers i'r Ddeddf gael ei phasio yn 2017, am greu'r cynllun trwyddedu mandadol ar gyfer triniaethau arbennig".⁴

O ystyried y pwyntiau uchod, nid yw'n glir pam mae cyfnod o fwy na saith mlynedd wedi mynd heibio cyn i'r rheolau newydd ar driniaethau arbennig a nodir yn Neddf 2017 gael eu gweithredu.

19. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Rydym yn nodi'r dyfyniadau canlynol o'r Memorandwm Esboniadol ynghylch yr ymgynghoriad a gynhaliwyd mewn perthynas â'r Rheoliadau:

5.2. Ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar egwyddorion y cynllun trwyddedu triniaeth arbennig (y cyfeirir ato yma fel yr 'ymgynghoriad cyntaf') er mwyn llywio Rheoliadau drafft a fyddai'n galluogi cychwyn darpariaethau Rhan 4 o'r Ddeddf ac Atodlen 3 iddi. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad 12 wythnos hwnnw rhwng 25 Ionawr a 19 Ebrill 2023 ac roedd y fersiwn ddrafft o'r RIA yn rhan o'r deunyddiau ymgynghori ynghyd ag Aseiad Effaith Integredig. [...]

5.9. Cynhaliwyd ymgynghoriad pellach (y cyfeirir ato wedi hyn fel yr 'ail ymgynghoriad') am wyth wythnos rhwng 12 Chwefror ac 8 Ebrill 2024 ac yn dilyn yr ymgynghoriad cyntaf y cyfeirir ato uchod.

5.10. Gan fod ymgynghoriad wedi bod eisoes ar y cynigion polisi ar gyfer y cynllun trwyddedu mandadol, bernid mai ymgynghoriad technegol oedd yr ail ymgynghoriad hwn a hynny yn benodol ar eiriad y Rheoliadau drafft a'r Canllawiau Statudol drafft, er bod y Rheoliadau drafft yn rhoi manylion pellach am y cynllun newydd, gan gynnwys y pynciau hynny lle'r oedd y ddyletswydd statudol i ymgynghori o dan adran 64 o'r Ddeddf yn gymwys. I'r perwyl hwn, rhoddodd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ei chydysyniad i'r ymgynghoriad redeg am wyth wythnos yn lle'r cyfnod safonol o 12 wythnos.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru i bob pwynt ac eithrio'r pwynt olaf o ran rhinweddau.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 30 Medi 2024 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

⁴ Gweler paragraff 4.7 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau hyn](#).

